Lainsäädäntöneuvos Timo Annala
Finanssineuvos Filip Kjellberg

14.10.2026

Eduskunnan valtiovarainvaliokunta
Verojaosto

Kuulemispyyntö HE 174/2026 vp

Valtiovarainvaliokunnan verojaosto on pyytänyt valtiovarainministeriön näkemystä siitä, aiheutuuko työsuhdeoptioiden verotusta koskevista muutosehdotuksista eduskunnan työjärjestyksen 38 §:n 2 momentissa tarkoitettu epäselvyys, jonka vuoksi asiasta tulisi pyytää perustuslakivaliokunnan lausunto.

Valtiovarainministeriö katsoo, että ehdotetusta sääntelystä ei aiheudu tällaista valtiosääntöoikeudellista epäselvyyttä.

Työsuhdeoptioedun ja osakkeen luovutuksen verotus

Työsuhdeoptiolla tarkoitetaan työsuhteeseen perustuvaa oikeutta saada tai hankkia yhtiön osakkeita tai osuuksia käypää alempaan hintaan sopimuksen tai muun sitoumuksen perusteella. Ansiotuloverotuksen kohteena on siten työntekijän työsuhteen perusteella saama etu merkitä osakkeita käypää arvoa alempaan hintaan. Etu alihintaisesta osakemerkinnästä realisoituu osakkeiden merkintähetkellä ja ansiotulona verotettavan edun arvoksi katsotaan osakkeen merkintähetken käypä arvo vähennettynä verovelvollisen osakkeesta ja työsuhdeoptiosta yhteensä maksamalla hinnalla.

Option käyttämisen jälkeen eli sen jälkeen, kun työntekijä on merkinnyt osakkeen, työntekijästä tulee osakkeen omistaja ja osake kuuluu työntekijän varallisuuteen. Osakkeen omistusaikaisessa arvonnousussa tai arvonlaskussa ei ole verotuksessa kyse enää työsuhdeoption perusteella saatavasta tulosta, vaan kyse on osakkeen omistamiseen liittyvästä osakkeen arvon muutoksesta. Tämän vuoksi osakkeen luovutuksesta saatava tulo kuuluu pääomatuloverotuksen piiriin ja sitä käsitellään joko luovutusvoittoa tai luovutustappiota koskevien säännösten mukaisesti. Työsuhdeoptioedun verotus ja osakkeen myöhempi luovutus ovat näin ollen oikeudellisesti erillisiä verotustapahtumia, jotka kuuluvat eri tulolajeihin.

Ehdotettu veronmaksun lykkääminen osakkeen luovutusvuoteen ei muuta tätä peruslähtökohtaa. Veron suorittamisajankohdan muuttaminen ei yhdistä työsuhteen perusteella saatavan optioedun verotusta ja osakkeen myöhempää luovutusta yhdeksi verotustapahtumaksi.

Osakkeen myöhempi arvonlasku ei poista sitä, että työntekijä on saanut option käyttöhetkellä työnantajalta todellisen taloudellisesti arvioitavissa olevan edun. Osakkeeseen perustuvaan palkitsemiseen liittyy aina mahdollisuus osakkeen arvonnousuun sekä myös riski siitä, että osakkeen arvo laskee. Kun työntekijä saa osakkeita palkkiona tai hankkii niitä työsuhdeoption perusteella, osakkeiden myöhempään arvonkehitykseen liittyvä riski kuuluu lähtökohtaisesti osakkeen omistajalle.

Työntekijälle voidaan antaa osakkeita myös esimerkiksi suoraan palkkana ilman, että taustalla olisi työsuhdeoptiona pidettävä järjestelmä. Osakkeina saatu palkkio on veronalaista ansiotuloa ja ansiotulona verotettavan edun määrä määräytyy osakkeiden saamishetken käyvän arvon mukaan, vaikka osakkeiden arvo myöhemmin alenisi olennaisesti tai ne menettäisivät arvonsa kokonaan. Myöhempi arvonlasku ei näissäkään tilanteissa poista palkkion saamishetkellä syntynyttä ansiotulona verotettavaa etua, ja osakkeen omistusaikana tapahtuva arvonmuutos kuuluu pääomatuloverotuksen piiriin. Kyse on molemmissa tilanteissa siitä, että kyse on erillisistä verotustapahtumista ja osakkeiden omistajalla on aina riski siitä, että osakkeiden arvo voi myös alentua.

Osakkeen käyvän arvon määrittäminen optioiden käyttöhetkellä on erillinen kysymyksensä ja listaamattoman yhtiön osakkeen käyvän arvon määrittämiseen voi monessa tilanteessa liittyä tulkinnanvaraisia kysymyksiä. Osakkeen epälikvidiys ei kuitenkaan merkitse sitä, ettei osakkeella olisi option käyttöhetkellä käypää arvoa. Veronmaksun lykkääminen osakkeiden luovutusajankohtaan lieventää nimenomaan epälikvidiydestä aiheutuvaa maksuvalmiusongelmaa.

Verotuksen taso ja omaisuudensuoja

Perustuslain näkökulmasta verosääntelyä on arvioitava erityisesti perustuslain 81 §:n verolainsäädännön laillisuusvaatimusten sekä tarvittaessa myös perustuslain 15 §:ssä turvatun omaisuudensuojan kannalta. Perustuslain 81 § edellyttää, että valtion verosta säädetään lailla, joka sisältää säännökset verovelvollisuuden ja veron suuruuden perusteista sekä verovelvollisen oikeusturvasta.

Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä verovelvollisuutta koskevassa arvioinnissa ovat korostuneet verovelvollisuuden perusteiden täsmällisyys ja tarkkarajaisuus sekä verovelvollisen oikeusturva. Omaisuuden suojaa koskevia kysymyksiä on perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä lähestytty perusoikeuksien rajoituksilta edellytettävän oikeasuhtaisuuden näkökulmasta.

Kuulemispyynnössä esitetty 100 prosentin efektiivinen veroaste voi teoriassa laskennallisesti muodostua, jos option käyttämisestä syntyneestä ansiotulosta määräytyvä vero suhteutetaan osakkeen myöhemmän arvonlaskun jälkeen jäljelle jäävään tuottoon. Laskelmassa yhdistetään siten eri ajankohtina syntyvät ja eri tulolajeihin kuuluvat erät. Kyse on kuitenkin edellä kerrotulla tavalla

kahdesta oikeudellisesti erillisestä verotustapahtumasta ja eri tulolajeihin kuuluvista eristä eikä niitä voida esitetyllä tavalla yhdistää. Tällainen laskelma voi kuvata järjestelyn kokonaisuuden verojen jälkeistä taloudellista lopputulosta tietyssä markkinatilanteessa osakkeiden arvon alentuessa, mutta se ei kuvaa optioetuun kohdistuvaa veroastetta eikä sitä, että verotuksella puututtaisiin omaisuuden suojaan. Osakkeen omistusaikaisessa arvonalentumisessa on kyse osakkeen omistamiseen kuuluvan riskin realisoitumisesta ja tämä riski kuuluu lähtökohtaisesti osakkeen omistajalle. Verosääntelyn tehtävänä ei ole poistaa osakeomistukseen liittyvää markkinariskiä tai taata osakkeiden luovutuksesta positiivista tuottoa niiden arvon alentuessa.

Ehdotettu sääntely parantaa optionsaajan asemaa voimassa olevaan järjestelmään verrattuna sekä suhteessa muulla tavalla osakkeita saaneisiin. Ehdotuksen mukaan optioedusta määrättävän veron maksaminen lykkääntyy korottomasti osakkeiden luovutusvuoden verotukseen, minkä lisäksi osakkeiden luovutustappio otetaan huomioon maksettavaa ansiotuloveroa alentavana hyvityksenä ja lykätyllä ansiotuloverolla olisi myös enimmäismäärä. Koroton lykkäys merkitsee itsenäistä taloudellista etua, koska optionsaaja saa pitää veron määrää vastaavat varat käytössään osakkeiden luovutukseen saakka. Lykkäys voi muodostua erittäin pitkäksi, jopa vuosikymmenten mittaiseksi. Sen taloudellinen arvo kasvaa lähtökohtaisesti lykkäysajan pidentyessä, ja sen reaalinen merkitys voi olla huomattava.

Edellä esitetyin perustein valtiovarainministeriö katsoo, ettei työsuhdeoptioiden verotusta koskevista muutosehdotuksista synny eduskunnan työjärjestyksen 38 §:n 2 momentissa tarkoitettua epäselvyyttä.